

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه الزهرا (س) شهرستان شیراز

مقاله سطح ۲ (کارشناسی)

عنوان :

بسترها و زمینه های دروغگوئی در کودکان

استاد راهنما :

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:

معصومه پوشه

بهار ۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه الزهرا (س) شهرستان شیراز

مقاله سطح ۲ (کارشناسی)

عنوان :

بسترها و زمینه های دروغگوئی در کودکان

استاد راهنما :

سرکار خانم رضوی

پژوهشگر:

معصومه پوشه

بهار ۹۵

تحمیدیه

پروردگار!

برای پدر و مادرم توفیق روز افزون خواستارم چرا که نه می توانم موایشان را که در راه عزت من سفید شد
سیاه کنم و نه برای دست پینه بسته شان که ثمره ی تلاش برای افتخار من است، مرهمی دارم.
پس توفیقم ده که هر خطه سکندر از باشم و جز در راه خدمت به آنها و خلق قدم برندارم.
پاس و ستایش خدای عزوجل که آثار قدرت او بر چهره روز روشن، تلمان است و انوار حکمت او در دل شب تار،
درخشان.

تقدیم

تقدیم به روح پاک پدرم که عالمانه به من آموخت که چگونه در عرصه زندگی، ایستادگی را تجربه کنم و به مادرم، دیای بی کران
فداکاری و عشق که وجودم برایش همه رنج بود و وجودش برایم همه مهر و به همسرم، اسطوره زندگی، پناه محبتی و امید بودم و به آقای
خوبی ها که با ظهورش خوبی ها طلوع و بدی ها غروب خواهند کرد.

تشکر

از استاد گرامی ام سرکار خانم رضوی بسیار سپاسگذارم به دلیل یاری ها و راهنمایی های بی چشم داشت ایشان که بسیاری از
سختی ها را بر ابرام آسان نمود.

در جلوگیری و نیز درمان دروغگوئی می تواند مؤثر باشد . متناسب بودن استدلال اخلاقی با سطح درک کودک ، باعث می شود که کودک حتی در غیاب بزرگسالی که استدلالها را آورده است در وسوسه کار خلاف مقاومت کند .^۱

* اجازه بیان احساسات . کودک باید احساسات خود را آزادانه ابراز کند . در مواردی که کودک مرتکب کار خطائی شده ، ولی راست می گوید ، باید با ملایمت و به طور صحیح به او تذکر داده شود که رفتارش درست و پسندیده نیست و باید آن را تغییر بدهد . هشدار دادن به کودک ، همدردی با او در مواردی که لازم است ، نادیده گرفتن حرفهای اشتباه کودک و بی توجهی به آنها ، از روشهایی است که در مواقع مشخص می تواند برای پیشگیری و درمان دروغگوئی کودکان استفاده شود .^۲

* تعدیل انتظارات از کودک . والدین و مربیان باید از هر کودک انتظاراتی داشته باشند که با واقعیات و امکانات او منطبق است ، در غیر اینصورت ، دروغگوئی کودک ، تقویت و تشدید خواهد شد ؛ چون کودک توان عملی ساختن خواسته های اطرافیان را ندارد ، به گفتن دروغ متوسل می شود ؛ بنابراین ، از هر کودک باید انتظاراتی در حدّ توانش داشت .

* در انتخاب نوع تنبیه و بکارگیری آن دقت شود که ترس از تنبیه موجب دروغگوئی نگردد . با این حال اثر تشویق بیشتر است .

* باید راستگوئی را در کودک تقویت کرد ، تقویت میتواند یک لبخند باشد .

* باید در صورت راستگوئی ، عمل کودک را مورد تشویق قرار داد اما نه بصورت افراطی که خود ، عواقب دیگری دارد .

* افراد در زمینه هوش ، استعداد، شخصیت و ... با یکدیگر متفاوتند . مقایسه کردن کودکان ،

۱ پاول هنری ماسن ، رشد و شخصیت کودکان ، مترجم مهشید یاسایی ، نشر مرکز ، تهران ، ۱۳۷۷ ، ص ۳۸۷ .

۲ عبدا... شفیع آبادی ، همان ، ص ۱۰۱ .

خود زمینه ساز کینه توزی و دروغ است.^۱

کسی را که عادت بود راستی	خطا گر کند در گذارند ازو
وگر نامور شد به ناراستی	دگر راست باور ندارند ازو
زبانی که با راستی یار نیست	به گیتی کس او را خریدار نیست
چو خواهی که بخت از تو گیرد فروغ	زبان را مگردان به گرد دروغ

۷- نتیجه گیری

از این تحقیق نتیجه می شود دروغ یک بیماری است که در جامعه رواج دارد. در مرحله اول پدر و مادر و اطرافیان نزدیک، در دروغگو بار آوردن کودک، نقش اساسی دارند. فرد دروغگو فکر می کند که می تواند دیگران را به راحتی فریب دهد و حقیقت را از آنها کتمان کند یا با دادن اطلاعات نادرست، به خواسته ای برسد. در هر حال دروغ به دلایل گوناگونی گفته می شود. در مرحله اول زندگی انسان، یعنی دوران کودکی، معمولاً دروغ از ترس نشأت می گیرد؛ ترس از تنبیه، ترس از تحقیر شدن، ترس از مقایسه شدن و ... در دوران نوجوانی، دروغ برای جلب توجه والدین و اطرافیان صورت می گیرد و در دوران جوانی هدف های مختلف از جمله کلاهبرداری و مهم جلوه دادن خود در جامعه است و در ادامه زندگی دروغ به شکل یک عادت در می آید. در هر صورت این وظیفه والدین و سرپرست کودک است که با در نظر گرفتن خلیقات و روحیات کودک، با تربیت صحیح و صبور بودن در برابر کارها و رفتارهای کودک، زمینه های مناسب برای تربیت شدن به روش اسلامی را فراهم سازند و اجازه ندهند هیچ چیز و هیچ کس در تربیت صحیح فرزندشان مانع شود و زمان بیشتری را در کنار فرزندشان سپری کرده و به او اختصاص دهند و این فرصت طلایی باهم بودن را از فرزندشان نگیرند و به او اجازه دهند آزادانه حرفهای خود را بیان کند زیرا ممکن است او این کمبود را در بیرون خانه جبران کند و این خود

۱ مرتضی مرتضوی، همان، ص ۳۷.

اولین قدم در زمینه سازی انحرافات اخلاقی از جمله دروغ است .

فهرست منابع و مآخذ

* قرآن کریم

* نهج البلاغه

منابع فارسی

۱. هادی موحدی، یک هزار حدیث در یک صد موضوع، انتشارات ارم، ۱۳۸۵.
۲. محمد رضا مهدوی کنی، نقطه های آغاز اخلاق عملی، قم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸.
۳. محمد حسین سروری، قلمرو روانشناسی، تهران، نشر نکته، ۱۳۷۱.
۴. عباس فرهادی ثابت، چرا کودکم دروغ می گوید، تهران، نشر چاپار فرزنانگان، ۱۳۷۳.
۵. عبد... مجوزی، چرا تنبیه، تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۸۱.
۶. عبد... شفیع آبادی، راهنمایی و مشاوره کودک، قم، چاپ مهر، ۱۳۷۵.
۷. جان گری، شیوه های نوین تربیت فرزندان، مترجم آزاده آبکار، قم، انتشارات خرد آذین، ۱۳۹۲.
۸. علی قائمی، تربیت و بازسازی کودکان، بی جا، انتشارات امیری، ۱۳۷۱.
۹. لستر کرو و آلیس کرو، روانشناسی کودک، مترجم مشفق همدانی، تهران، چاپخانه سپهر، ۱۳۵۳.
۱۰. سیما میخبر، ریحانه بهشتی، قم، انتشارات نور الزهرا (س)، ۱۳۸۲.

۱۱. مرتضی مرتضوی ، انگیزه دروغگوئی در کودکان و نوجوانان ، اصفهان ، چاپ تندیس ، ۱۳۸۱ .
۱۲. حسین دهنوی ، نسیم مهر ۱ ، قم ، انتشارات خادم الرضا (ع) ، ۱۳۸۶ .
۱۳. اسماعیل بیابانگرد ، راهنمای والدین و معلمان در تربیت و آموزش کودکان ، شمیران ، نشر و فرهنگ اسلامی ، ۱۳۸۱ .
۱۴. احمد احمدی ، مقدمه ای بر مشاوره و روان درمانی ، اصفهان ، نشر دانشگاه اصفهان ، ۱۳۷۴ .
۱۵. شکوه نواب صفوی ، رفتارهای بهنجار و نابهنجار ، تهران ، نشر اولیاء و مربیان ، ۱۳۷۲ .
۱۶. دکتر علی قائمی ، کودک و خانواده نابسامان ، تهران ، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان ، ۱۳۸۳ .
۱۷. جیمز دبلیو وندرزدن ، روانشناسی رشد ، مترجم حمزه گنجی ، تهران ، نشر بعثت ، ۱۳۷۷ .
۱۸. سید رضا صدر ، دروغ ، قم ، مؤسسه بوستان کتاب ، ۱۳۸۶ .
۱۹. محسن قرائتی ، همراه با نماز ، قم ، چاپ مهر ، ج ۲ ، ۱۳۷۲ .
۲۰. الیزابت پنتلی ، راهنمای کامل تربیت کودک ، مترجم اکرم قیطاسی ، تهران ، مؤسسه انتشارات صابرین ، ۱۳۸۷ .
۲۱. پاول هنری ماسن ، رشد و شخصیت کودکان ، مترجم مهشید یاسائی ، تهران ، نشر مرکز ، ۱۳۷۷ .